

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
201104158-/HKO

Dato
01.12.2011

Svar på høring NOU 20011:11 Innovasjon i omsorg

Kunnskapsdepartementet (KD) merker seg forslagene i NOU-en som berører utdannings og forskningsfeltet. Også i KDs arbeid med kvalitet i høyere utdanning er forskningsbasert kunnskap og arbeidslivsrelevans nøkkelpbegreper. KD arbeider også med å bedre kvalitet gjennom ulike prosesser, og legge til rette for samarbeid og konsentrasjon av forskningsinnsatsen.

KD mener det er gledelig at behovet for økt kunnskap i omsorgssektoren har fått stor plass i utvalgets arbeid.

På side 63 skriver utvalget at de store utfordringene i organiseringen av omsorgstjenestene "ligger i faglig omstilling og endret arbeidsmetodikk". Dette plasserer utdanningene og arbeidslivets ansvar for utdanning av relevant personell i en nøkkelrolle for utvikling av innovasjon i omsorgstjenestene.

KD er enig med Hagen-utvalget at opplæring om velferdsteknologi i hovedsak må foregå som internopplæring i kommunene, men at kunnskap om velferdsteknologi også bør bli viktig i fremtidens velferdsutdanninger. Samtidig er det nødvendig at praksisstudiene gir god innføring og veiledning i god og sikker bruk av den velferdsteknologien som benyttes på det aktuelle praksisstedet. For å sikre at høyere utdanning til en hver tid tar innover seg de kompetansebehovene som eksisterer i helse- og velferdstjenestene, er det derfor viktig at tjenestene har god dialog med utdanningsinstitusjonene om både faglig utforming av utdanningene samt organiseringen av praksisstudiene. Universitets- og høyskoleloven legger til grunn at institusjonene selv er ansvarlige for å utarbeide innholdet i utdanningene, utover de forskriftsfestede innholdsbeskrivelsene som noen utdanninger på

universitets- og høyskolenivå må forholde seg til.

KD er ening med Hagen-utvalget om at mange fagmiljøer fremstår som svake og fragmenterte. Denne fragmenteringen bidrar til å svekke kvalitet på forskning, utdanning og yrkesutøvelse. KD er opptatt av å se forskning, utdanning og yrkesutøvelse i sammenheng, samtidig som kvalitet i forskningen ivaretas.

Hagen-utvalget legger stor vekt på nærhet til bruker og praksisorientert kunnskapsutvikling. KD støtter i hovedsak denne tilnærmingen men vil samtidig påpeke at vitenskaplige kvalitetskriterier (publikasjoner, internasjonalt samarbeid, etc) også har en viktig plass i utviklingen av omsorgssektoren. En styrking av omsorgsfagets posisjon innenfor vitenskaplige institusjoner (forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler) er dermed viktig.

Utvalgets fem konkrete forslag til en utviklingsplan i kapittel 8 er spennende, men bør gjennomgås og behandles betydelig mer grundig før man konkluderer og iverksetter tiltak av slik størrelse og omfang.

Til forslag 1: Det finnes allerede en rekke offentlige institusjoner med generell kompetanse innenfor de områder som det foreslåtte nasjonale sekretariatet er tiltenkt. Norges forskningsråd har for eksempel lang erfaring med å håndtere rådgivning, foreta søknadsbehandling, og virke som nasjonal nettverksbygger innenfor forsknings- og innovasjonssektoren i Norge, inkludert omsorgssektoren.

Til forslag 2. Det foregår også en rekke europeiske initiativ for å øke samarbeidet i EU innen dette feltet og Norge er allerede deltager i flere av disse. Et eksempel er Joint Programming Initiatives (JPI) samarbeidet "more years, better lifes". Dette er en mulighet til også å lage en strategi som drar nytte av det europeiske forskningssamarbeidet og bidra til å heve kvaliteten på vår forskning på området.

Til forslag 4: KD mener forslaget om å bygge en stor database, der man følger en stor gruppe mennesker gjennom siste del av livet, er interessant og bør vurderes nærmere. En eventuell nasjonal database for aldring bør ha nær tilknytning til en akademisk institusjon med erfaring fra lignende oppdrag.

Til forslag 5: KD støtter utvalget i at det må gjøres en nærmere gjennomgang av hvordan helse- og omsorgsforskning forvaltes av det forskningsfinansierende virkemiddelapparatet.

Stortingsmeldingen om utdanning for velferd

I Stortingsmeldingen om utdanning for velferd som legges fram for Stortinget på nyåret vil KD presentere en samlet nasjonal kunnskapspolitikk for framtidens helse- og sosialfagsutdanninger. Stortingsmeldingen tar utgangspunkt i kompetansebehovene i arbeidslivet, med særlig fokus på helse, velferd og omsorg. Målet er at utdanningene skal

kvalifisere medarbeidere i velferdstjenestene til å utøve sitt yrke med grunnlag i helhetlig kunnskap basert på både forskning og praktisk erfaring. Blant tilbakemeldingene KD har fått i arbeidet med å innhente arbeidslivets behovsbeskrivelser på kompetanse, finner vi flere av områdene Hagen-utvalget beskriver i sin utredning. Kompetanse innen forebygging, tidlig innsats, veiledning og evne til å handle tverrfaglig, er blant de største uttrykte behovene i arbeidslivet. I kombinasjon med den generelle samfunnsutviklingen som innebærer blant annet sterk økning i antall personer over 67 år, yngre omsorgstjenestebrukere og utvalgte sykdommer i hyppig framvekst, legger meldingen til grunn at framtidens helse- og velferdspersonell må tenke nytt og bruke mer effektive og forebyggende arbeidsmetoder.

Gjennom arbeidet med meldingen har det også kommet sterke signaler fra tjenestene om at økt kompetanse på habilitering og rehabilitering er et behov. Særlig gjelder dette for kommunene. Dersom regjeringen ønsker å gjennomføre Hagen-utvalgets forslag om å sørge for flere med ergoterapikompetanse i kommunene, er det viktig at utdanningssektoren eller Kunnskapsdepartementet får friske midler til å understøtte denne utviklingen. En ny Master of Management i innovasjonsarbeid for kommunale ledere vil også forutsette kostnadsdekking.

På side 130 i utredningen skriver utvalget at ”det er et viktig utgangspunkt for ny kunnskapsutvikling at den bør forankres i brede, flerfaglige og praksisnære miljøer”. Igjen vil vi understreke at innretningen på Stortingsmeldingen om utdanning for velferdstjenestene tar sikte på å støtte opp under dette. Det er forventet at samhandling og flerfaglighet blir en naturlig del av hverdagen til framtidens velferdspersonell. Blant annet er anerkjennelsen av at sosiale problemer og helseproblemer ofte henger tett sammen et sentralt utgangspunkt for behovet for endrede arbeidsmetoder.

Med hilsen

Bente Lie (e.f.)
avdelingsdirektør

Haakon Kobbenes
seniorrådgiver